Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PAOLA MENGOZZIJA,
predstavljeni 17. septembra 2015 [1]

Zadeva C-205/14

Evropska komisija
proti

Portugalski republiki

„Neizpolnitev obveznosti države — Letalski promet — Uredba (EGS) št. 95/93 — Dodeljevanje slotov na letališčih Skupnosti — Člen 4(2)(b) — Neodvisnost koordinatorja — Pojem ‚zainteresirana stranka' — Upravljavec letališča — Funkcionalna ločitev — Sistem financiranja"

1. Evropska komisija je v obravnavani zadevi pri Sodišču na podlagi člena 258, drugi odstavek, PDEU vložila tožbo za ugotovitev, da Portugalska republika s tem, da ni zagotovila funkcionalne in finančne neodvisnosti koordinatorja slotov, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima v skladu s členom 4(2) Uredbe Sveta (EGS) št. 95/93 z dne 18. januarja 1993 o skupnih pravilih dodeljevanja slotov na letališčih Skupnosti. [2]

2. Kadar je letališče na ozemlju neke države članice preobremenjeno oziroma kadar je njegova zmogljivost nezadostna, tako da se ni mogoče izogniti znatnim zamudam, mora zadevna država članica v skladu s členom 3(5) Uredbe št. 95/93 to letališče označiti za „koordinirano". Člen 2(g) Uredbe št. 95/93 določa, da je koordinirano letališče letališče, na katerem lahko letalski prevozniki pristajajo ali z njega vzletajo, samo če jim je bil dodeljen slot, ki je v členu 2(a) te uredbe opredeljen kot dovoljenje za uporabo vse potrebne letališke infrastrukture za pristanek in vzlet na določen dan ob določeni uri.

3. Država članica, odgovorna za koordinirano letališče, imenuje fizično ali pravno osebo, ki opravlja funkcijo „koordinatorja". Koordinator v skladu s členom 4(5) in (6) Uredbe št. 95/93 letalskim prevoznikom dodeli slote in v sodelovanju z upravljavcem letališča zagotovi, da se dejavnosti letalskih prevoznikov skladajo s sloti, ki so jim bili dodeljeni. V skladu s členom 4(2) Uredbe št. 95/93 mora država članica zagotoviti neodvisnost koordinatorja.

4. Komisija v obravnavani zadevi Portugalski republiki očita, da ni zagotovila neodvisnosti koordinatorja. Sodišče je sicer že obravnavalo neodvisnost drugih nacionalnih organov, odgovornih za izvajanje prava Unije v državah članicah, kot je organ, odgovoren za upravljanje železniške infrastrukture, [3] ali organ za nadzor obdelave osebnih podatkov, [4] ni pa se še nikoli spraševalo o neodvisnosti koordinatorja letališča. Tu bo torej moralo pojasniti, pod kakšnimi pogoji se lahko koordinator letališča šteje za neodvisnega.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 2, str. 3.

3 — Sodbe Komisija/Avstrija (C-555/10, EU:C:2013:115), Komisija/Nemčija (C-556/10, EU:C:2013:116), Komisija/Francija (C-625/10, EU:C:2013:243), Komisija/Slovenija (C-627/10, EU:C:2013:511), Komisija/Luksemburg (C-412/11, EU:C:2013:462) in Komisija/Italija (C-369/11, EU:C:2013:636).

4 — Sodbe Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2010:125), Komisija/Avstrija (C-614/10, EU:C:2012:631) in Komisija/Madžarska (C-288/12, EU:C:2014:237).

I – Pravni okvir

A – *Pravo Unije*

5. V drugi uvodni izjavi Uredbe št. 95/93 je navedeno, da „naj dodeljevanje slotov na preobremenjenih letališčih temelji na nevtralnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih“.

6. V peti uvodni izjavi Uredbe št. 95/93 je navedeno, da „naj država članica, pristojna za koordinirano letališče, zagotovi imenovanje koordinatorja, čigar nevtralnost je nedvomna“.

7. Člen 4(2) Uredbe št. 95/93 je v prvotni različici določal, da „[d]ržava članica zagotovi, da je koordinator pri opravljanju svojih dolžnosti, določenih s to uredbo, neodvisen“.

8. Uredba št. 95/93 je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 793/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 95/93 o skupnih pravilih dodeljevanja slotov na letališčih Skupnosti.[5] Zaradi poenostavitve bom v nadaljevanju za Uredbo št. 95/93, kot velja po spremembi z Uredbo št. 793/2004, uporabljal poimenovanje „Uredba št. 95/93, kakor je bila spremenjena“.

9. Člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, določa, da država članica, odgovorna za letališče z usklajevanim redom letenja ali koordinirano letališče, zagotovi „neodvisnost koordinatorja na koordiniranem letališču tako, da se koordinator funkcionalno loči od katere koli posamezne zainteresirane stranke. Sistem financiranja koordinatorjevih dejavnosti mora biti tak, da zagotavlja neodvisni status koordinatorja“. Uvodna izjava 6 Uredbe št. 793/2004 utemeljuje to spremembo tako:

„[…] Na koordiniranih letališčih ima koordinator osrednjo vlogo pri procesu koordiniranja. Zato bi morali koordinatorji imeti popolnoma neodvisen položaj, njihove odgovornosti pa bi morale biti podrobno določene“.

10. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 30. aprila 2008 o izvajanju Uredbe (EGS) št. 95/93, kakor je bila spremenjena[6] (v nadaljevanju: Sporočilo iz leta 2008) podrobno določa področje uporabe člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. V točki 1, tretji in četrti odstavek, Sporočila iz leta 2008 je navedeno:

„Komisija meni, da funkcionalna ločitev med drugim pomeni, da koordinator deluje neodvisno od organa za upravljanje letališča, ponudnika storitev ali katerega koli letalskega prevoznika, ki uporabljajo zadevno letališče, da od navedenih ne prejema navodil niti ni zavezan, da jim poroča.

Komisija poleg tega meni, da je treba sistem financiranja koordinatorjevih dejavnosti oblikovati tako, da je koordinator funkcionalno neodvisen od katere koli posamezne stranke, ki jo njegove dejavnosti neposredno zadevajo ali ima interese v zvezi z njegovimi dejavnostmi. Koordinator mora zato voditi ločene račune in proračune ter pri financiranju svojih dejavnosti ne sme biti odvisen zgolj od organa za upravljanje letališča, ponudnika storitev ali posameznega letalskega prevoznika.“

5 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 171.

6 — COM(2008) 227 final.

B – *Portugalsko pravo*

11. Člen 3(1) uredbe z zakonsko močjo št. 109/2008 z dne 26. junija 2008 [7] določa, da so koordinirana letališča lizbonsko, portsko in madeirsko letališče (Portugalska). Člen 3(2) te uredbe z zakonsko močjo kot koordinirano letališče določa farsko letališče (Portugalska), vendar samo za obdobje med zadnjo nedeljo v marcu in zadnjo soboto v oktobru.

12. Člen 1(2) navedene uredbe z zakonsko močjo za nacionalnega koordinatorja določa družbo Aeroportos de Portugal, S.A. (v nadaljevanju: ANA).

13. Člen 5 iste uredbe z zakonsko močjo se nanaša na neodvisnost koordinatorja. V skladu z navedeno določbo

„1. [Družba ANA] pri izvajanju svojih funkcij usklajevalca in koordinatorja za dodeljevanje slotov z ustrezno ločitvijo zagotovi, da je ta dejavnost neodvisna od njene dejavnosti upravljavca letališča.

2. Za namene iz prejšnjega odstavka [družba ANA] to neodvisnost zagotavlja vsaj na funkcionalni ravni in ima posebno računovodstvo za dejavnosti v zvezi s koordiniranjem slotov, ki je strogo ločeno od računovodstva za druge dejavnosti.“

14. Člen 11 uredbe z zakonsko močjo št. 109/2008 določa uvedbo pristojbine za dodelitev slotov, ki se plača družbi ANA. Ta člen določa:

„1. Za storitev koordinacije in dodeljevanja slotov se, za njihovo uporabo, naloži pristojbina za dodelitev slotov, ki se plača hkrati s pristojbinami za pristanek in vzlet za vsak posamezen let in je določena z odlokom ministra, pristojnega za civilno letalstvo.

2. […].

3. Pristojbina iz odstavka 1 je prihodek [družbe ANA].“

II – Predhodni postopek

15. Družba ANA je bila ustanovljena leta 1979 kot javno podjetje. Nato je bila z uredbo z zakonsko močjo št. 404/98 z dne 18. decembra 1998 preoblikovana v delniško družbo in ji je bila za obdobje 40 let dodeljena koncesija za javne letališke storitve za pomoč civilnemu letalstvu na lizbonskem, portskem, madeirskem in farskem letališču. S sklepom sveta ministrov z dne 28. decembra 2012 [8] je bila družba ANA privatizirana: država je celoten kapital družbe ANA prenesla na družbo Vinci-Concessions SAS.

16. Družba ANA je po imenovanju za koordinatorja lizbonskega, portskega, madeirskega in farskega letališča z uredbo z zakonsko močjo št. 109/2008 ustanovila interni oddelek, odgovoren za njihovo koordiniranje, in sicer Divisão de Coordenação Nacional de *Slots* (oddelek za nacionalno koordiniranje slotov) (v nadaljevanju: DCNS).

17. Komisija je sprožila vprašanje neodvisnosti oddelka DCNS, ki opravlja funkcijo koordinatorja na navedenih štirih letališčih, od družbe ANA, katere oddelek je in ki je upravljavec navedenih letališč. Zato je 19. julija 2010, 4. oktobra 2010 in 14. aprila 2011 od Portugalske republike zahtevala informacije v zvezi s tem. Portugalska republika je na te zahteve odgovorila 28. avgusta 2010, 28. oktobra 2010 oziroma 28. aprila 2011.

7 — *Diário da República*, prva serija, št. 122 z dne 26. junija 2008, str. 3965.

8 — Sklep sveta ministrov št. 111-F/2012, *Diário da República*, prva serija, št. 251 z dne 28. decembra 2012.

18. Komisija je 30. aprila 2012 Portugalski republiki poslala pisni opomin, v katerem ji je očitala, da krši obveznosti iz člena 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. Po mnenju Komisije med DCNS in družbo ANA ni bilo funkcionalne ločenosti v smislu točke (b) navedenega člena, saj je prvi oddelek druge. Poleg tega naj financiranje oddelka DCNS ne bi bilo ustrezno za zagotavljanje njegove neodvisnosti. Taka neodvisnost bi namreč lahko bila zagotovljena samo z lastnim računovodstvom in proračunom oddelka DCNS. Vendar je oddelek DCNS v celoti financirala družba ANA, saj pristojbina za dodelitev slotov, določena v členu 11 Uredbe št. 109/2008, ni bila nikoli dejansko uvedena.

19. Portugalska republika je v dopisu z dne 19. julija 2012 predstavila svoja stališča glede navedenega pisnega opomina.

20. Komisija je 25. januarja 2013 Portugalski republiki poslala obrazloženo mnenje zaradi kršitve člena 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. Ker je osebje, dodeljeno oddelku DCNS, prihajalo iz družbe ANA in ker se je zdelo, da DCNS nima lastnih prostorov, po mnenju Komisije ni bilo funkcionalne ločenosti med oddelkom DCNS in družbo ANA. Glede finančne neodvisnosti oddelka DCNS je Komisija poudarila, da je družba ANA do takrat nosila vse stroške oddelka DCNS, saj ni bilo pristojbine za dodelitev slotov.

21. Portugalska republika je v dopisu z dne 27. marca 2013 predstavila svoja stališča glede obrazloženega mnenja.

22. Ker trditve Portugalske republike Komisije niso prepričale, je vložila to tožbo.

III – Tožba Komisije

23. Komisija Portugalski republiki očita, da ni izpolnila obveznosti, ki jih ima v skladu s členom 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ker ni zagotovila funkcionalne in finančne neodvisnosti koordinatorja.

24. Komisija trdi, da je treba člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, razlagati široko, ob upoštevanju pete uvodne izjave te uredbe, v skladu s katero mora biti „nevtralnost“ koordinatorja „nedvomna“, in njenega cilja, kot je opredeljen v drugi uvodni izjavi Uredbe št. 95/93, in sicer dodeljevanja slotov po „nevtralnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih“. Komisija se opira na spremembo tega člena 4(2) z Uredbo št. 793/2004, spremembo, ki glede na uvodno izjavo 6 Uredbe št. 793/2004 poudarja „popolno neodvisnost“ koordinatorja in tako nadomešča zahtevo, da „je koordinator pri opravljanju svojih dolžnosti[, ki jih ima na podlagi sedanjega besedila člena 4,] neodvisen“.

25. V zvezi s funkcionalno ločenostjo vseh zainteresiranih strank iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, Komisija trdi, da je treba pojem „zainteresirana stranka“ razlagati široko ter da vključuje letalske prevoznike in ponudnike storitev, javne organe držav članic in upravljavca zadevnih letališč. Poudarja zlasti, da ima lahko upravljavec letališča komercialni interes za to, da to postane vozlišče za določenega letalskega prevoznika, in da je torej nujno, da je koordinator neodvisen od upravljavca. V obravnavanem primeru pa naj bi imel oddelek DCNS isto osebje in iste prostore kot družba ANA. Po mnenju Komisije torej ni funkcionalne ločenosti med oddelkom DCNS in družbo ANA. Poleg tega je Portugalska republika, ko je v odgovoru na pisni opomin navedla, da je nameravala po privatizaciji družbe ANA ustanoviti nov subjekt, ki bi bil pristojen za koordinacijo slotov, in da bi bila z ustanovitvijo tega subjekta zagotovljena popolna neodvisnost koordinatorja, priznala, da trenutno koordinator ni funkcionalno neodvisen.

26. Sistem financiranja koordinatorja je lahko v skladu s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, neodvisen, samo če ima koordinator ločeno računovodstvo in poseben proračun ter ga ne financira ena ali več zainteresiranih strank. Toda v obravnavanem primeru oddelek DCNS v celoti financira družba ANA, ki odobrava tudi njegov proračun. Po mnenju Komisije oddelek DCNS torej ni finančno neodvisen od družbe ANA.

27. Komisija Sodišču predlaga, naj:

— ugotovi, da Portugalska republika, s tem ko ni zagotovila neodvisnosti koordinatorja, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima v skladu s členom 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, in

— Portugalski republiki naloži plačilo stroškov.

IV – Postopek pred Sodiščem

28. Portugalska republika v odgovoru na tožbo trdi, da oddelek DCNS izpolnjuje zahteve iz člena 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

29. Portugalska republika trdi, da se družba ANA ne more šteti za zainteresirano stranko, od katere bi moral biti oddelek DCNS ločen. Ker Uredba št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne opredeljuje zainteresiranih strank, je mogoče „zainteresiranost“ stranke določiti samo s preučitvijo vsakega primera posebej. Ker pa je Komisija družbo ANA štela za zainteresirano stranko zgolj zato, ker je ta upravljavec letališč, je s tem tako preučitev opustila. Poleg tega naj bi bilo v interesu družbe ANA, da prejme čim več letaliških pristojbin. Torej je njen interes, da se sloti dodelijo čim večjemu številu letalskih prevoznikov in ne da oddelek DCNS da prednost določenemu letalskemu prevozniku. Drugače bi bilo, če bi bila družba ANA udeležena v kapitalu določenega letalskega prevoznika, kar pa v obravnavanem primeru ne drži.

30. Tudi če bi družbo ANA šteli za zainteresirano stranko, bi Portugalska republika ravnala v skladu s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. Dejansko se z navedeno določbo ne zahteva, da mora koordinator biti druga pravna oseba kot upravljavec letališča: zahteva samo funkcionalno ločitev. Oddelek DCNS in družba ANA sta funkcionalno ločena, ker oddelek DCNS sam upravlja koordiniranje slotov, ne da bi dobival navodila od družbe ANA in ne da bi moral njegove odločitve potrditi upravni odbor družbe ANA, ker ima ločeno računovodstvo in lastno osebje.

31. Kar zadeva sistem financiranja, ki zagotavlja neodvisnost koordinatorja v skladu s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, naj ne bi šlo za pogoj, katerega neizpolnjevanje samodejno pomeni kršitev navedene določbe. To naj bi bil le eden od elementov, in še to drugotnega pomena, ki se upoštevajo pri ugotavljanju, ali je koordinator neodvisen. Neuvedba pristojbine za dodelitev slotov naj torej ne bi dopuščala ugotovitve, da oddelek DCNS ni neodvisen.

32. Portugalska republika Sodišču predlaga, naj:

— ugotovi, da koordinator izpolnjuje zahtevo po funkcionalni neodvisnosti iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena;

— ugotovi, da Portugalska republika izpolnjuje obveznosti, ki jih ima v skladu s pravom Unije, ki se uporablja;

— zavrne tožbo kot neutemeljeno in

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

33. Komisija v repliki trdi, da je treba družbo ANA kot upravljavca letališč šteti za zainteresirano stranko v smislu člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne da bi bilo treba dokazati, da ima v obravnavanem primeru interes za to, da se sloti raje dodelijo določenemu letalskemu prevozniku kot nekemu drugemu. Po navedbah Komisije ima lahko upravljavec letališča interes, da se sloti dodelijo njegovim pogodbenim partnerjem, na primer najemnikom prostorov na letališču ali določenim letalskim prevoznikom. V zvezi s tem poudarja, da je nenavadno, da oddelek DCNS še naprej opravlja dejavnost koordinatorja po privatizaciji družbe ANA, čeprav ta dejavnost družbi ANA ni bila dodeljena v okviru koncesije za javne storitve in jo torej družba ANA opravlja brezplačno.

34. Po mnenju Komisije ni funkcionalne ločenosti med oddelkom DCNS in družbo ANA. Ker je DCNS oddelek družbe ANA, njegovo letno poročilo in računovodske izkaze v skladu s členoma 405 in 406 portugalskega zakonika o gospodarskih družbah pregleda upravni odbor družbe ANA. Samo „kitajski zid“ med oddelkom DCNS in družbo ANA bi lahko zagotovil neodvisnost oddelka DCNS.

35. To, da ima oddelek DCNS ločeno računovodstvo, naj ne bi dokazovalo obstoja takega financiranja, ki bi zagotavljalo njegovo neodvisnost. Kateri koli oddelek gospodarske družbe bi lahko imel tako računovodstvo, ki pa je nato vključeno v računovodstvo te družbe. Po navedbah Komisije v obravnavanem primeru družba ANA plačuje stroške oddelka DCNS in izterjuje njegove terjatve, izkaz poslovnega izida družbe ANA za poslovno leto pa vključuje bilanco oddelka DCNS za poslovno leto.

36. Komisija nazadnje poudarja, da predlogi Portugalske republike, naj Sodišče ugotovi, da oddelek DCNS izpolnjuje zahtevo po funkcionalni neodvisnosti in da Portugalska republika izpolnjuje obveznosti, ki jih ima v skladu s pravom Unije, predstavljajo nedopustne nasprotne zahtevke, med drugim ker Pogodba o delovanju Evropske unije ne omogoča tožbe, na podlagi katere bi Sodišče ugotovilo skladnost s pravom Unije.

37. Portugalska republika v dupliki poudarja, da Sporočilo iz leta 2008, s katerim se med drugim zahteva, da koordinatorja ne financira v celoti upravljavec letališča, dopolnjuje besedilo Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. Vendar sporočila Komisije za države članice niso zavezujoča. Portugalska republika v zvezi s pojmom „zainteresirana stranka“ ponavlja, da Komisija ni preučila obravnavanega primera in se je omejila na to, da je dokazala, da bi bila družba ANA kot upravljavec letališč lahko zainteresirana stranka, in ne da to dejansko je. Portugalska republika poudarja, da je dodeljevanje slotov dejavnost tehnične narave, ki ni podrejena upravnemu odboru družbe ANA. Vztraja pri obeh predlogih, za katera Komisija trdi, da nista dopustna.

V – Presoja

38. Pred vsebinsko presojo tožbe bom preučil prva dva predloga Portugalske republike, za katera Komisija trdi, da nista dopustna.

A – *Dopustnost prvih dveh predlogov Portugalske republike*

39. Portugalska republika predlaga ne samo, naj se tožba zavrne in naj se Komisiji naloži plačilo stroškov, ampak tudi, naj Sodišče ugotovi, da na eni strani „na Portugalskem sedanji koordinator zagotavlja izpolnjevanje zahtev po funkcionalni neodvisnosti iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93“, kakor je bila spremenjena, in da na drugi „Portugalska republika izpolnjuje obveznosti, ki jih ima v skladu s pravom Unije, ki se uporablja“. Portugalska republika v dupliki pojasnjuje, da s tem zadnjim predlogom Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Portugalska republika izpolnjuje obveznosti iz Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

40. Komisija trdi, da ta nasprotna zahtevka nista dopustna.

41. V zvezi s tem naj spomnim, da člen 259 PDEU državi članici omogoča, da pri Sodišču vloži tožbo za ugotovitev, da druga država članica ni izpolnila obveznosti v skladu s pravom Unije. Državi članici pa ne omogoča, da bi na Sodišču vložila tožbo za ugotovitev, da *sama* izpolnjuje obveznosti.

42. Poleg tega poudarjam, da nobena določba Pogodbe o delovanju Evropske unije Sodišču ne daje pristojnosti, da bi izrazilo stališče s pritrditvijo. Če bi Sodišče to tožbo zavrnilo, bi priznalo, da Portugalska republika izpolnjuje obveznosti iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, vendar Portugalska republika ne more vložiti zahtevka s takim predmetom.

43. Poleg tega ni pomembno, ali se zahtevek Portugalske republike za ugotovitev skladnosti z Uredbo št. 95/93, kakor je bila spremenjena, nanaša na skladnost ravnanja koordinatorja ali na skladnost ravnanja Portugalske republike. Dejansko se neizpolnjevanje obveznosti pripiše državi članici, čeprav izhaja iz enega od njenih organov,[9] naj gre za nacionalnega zakonodajalca, nacionalno sodišče ali, kot v obravnavanem primeru, koordinatorja, ki ima regulativno nalogo (in sicer dodeljevanje slotov).

44. Zato bi bilo treba prvi in drugi predlog Portugalske republike razglasiti za nedopustna.

B – *Vsebinska presoja*

45. Člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, določa, da mora biti koordinator „funkcionalno loč[en] od katere koli posamezne zainteresirane stranke“. Zato mora Komisija, da bi pokazala, da Portugalska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 4(2) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, na eni strani dokazati, da je družba ANA zainteresirana stranka, in na drugi, da oddelek DCNS ni funkcionalno ločen od družbe ANA. Ti dve točki bom obravnaval zaporedno. Pri analizi funkcionalne ločenosti bom preučil, ali je treba zahtevo, da je „[s]istem financiranja koordinatorjevih dejavnosti […] tak, da zagotavlja neodvisni status koordinatorja“, iz drugega stavka navedenega člena 4(2)(b) šteti za samostojen pogoj, ločen od pogoja glede funkcionalne ločenosti, ali pa je neodvisno financiranje samo pokazatelj funkcionalne ločenosti.

1. Pojem „zainteresirana stranka“

46. Zdi se mi, da je težko oporekati temu, da se lahko upravljavec letališča šteje za zainteresirano stranko.

47. Člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, namreč določa, da mora biti koordinator funkcionalno ločen od „katere koli“ posamezne zainteresirane stranke. Zdi se mi torej, da se za zainteresirane stranke lahko štejejo ne samo stranke, ki imajo neposredni interes glede dodelitve slotov, se pravi letalski prevozniki, ki te slote prejmejo, temveč tudi stranke, ki imajo za to posredni interes, kot je upravljavec koordiniranega letališča.

48. Člen 4(8) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, potrjuje to stališče. Določa namreč, da koordinator da na razpolago „zainteresiranim strankam, zlasti članom koordinacijskega odbora“, informacije glede zahtevanih, dodeljenih in še razpoložljivih slotov. Upravljavec pa je član koordinacijskega odbora.[10] Torej ga je treba šteti za zainteresirano stranko.

49. Poleg tega opozarjam, da Portugalska republika ne zanika, da bi se upravljavec *lahko* štel za zainteresirano stranko.

9 — Sodba Komisija/Belgija (77/69, EU:C:1970:34, točka 15).

10 — Glej člen 5(1) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

50. Težava pri tem je opredelitev dokaznega bremena Komisije. Ta trdi, da opredelitev za zainteresirano stranko izhaja že iz dejstva, da gre za upravljavca letališča, Portugalska republika pa trdi, da opredelitev za zainteresirano stranko ne more izhajati iz dejstva, da gre za upravljavca, in da je treba interes upravljavca za dodelitev slotov ugotavljati za vsak primer posebej.

51. Pri ugotavljanju, ali se predpostavlja, da je upravljavec zainteresirana stranka, ali pa mora Komisija dokazati, da ima upravljavec v obravnavanem primeru interes za dodelitev slotov, bom najprej preučil, kakšen gospodarski interes bi lahko imel upravljavec za dodelitev slotov, nato pa, kaj je mogoče iz tega sklepati v zvezi z dokazovanjem takega interesa.

a) Interes upravljavca za dodelitev slotov

52. Prvič, zdi se mi, da bi upravljavec lahko bil zainteresiran za to, da ima določen letalski prevoznik prednost pri dodeljevanju slotov, ker je upravljavec udeležen v kapitalu tega prevoznika.

53. Drugič, upravljavec bi lahko bil zainteresiran za to, da imajo letalski prevozniki, od katerih prejema najvišje letališke pristojbine, prednost pri dodeljevanju slotov. Letališke pristojbine, ki jih omenja Portugalska republika, ne da bi navedla njihov namen, so v skladu z opredelitvijo iz Direktive 2009/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o letaliških pristojbinah[11] pristojbine, ki jih letalski prevozniki plačajo upravljavcu za storitve, ki jih lahko zagotovi samo ta, in sicer dajanje na razpolago letaliških objektov, naprav in sredstev ter zagotavljanje storitev, ki so zlasti povezane s pristajanjem in vzletanjem letal.[12] Z Direktivo 2009/12 je upravljavcu sicer prepovedana uporaba diskriminatornih pristojbin, vendar mu je dovoljeno, da ponuja različno kakovost in obseg določenih storitev in da se višina pristojbin razlikuje glede na kakovost in obseg takih storitev.[13] Upravljavec bi torej lahko imel interes za to, da ima letalski prevoznik, ki mu zagotavlja najboljše storitve, na primer daje na razpolago celoten terminal,[14] in od katerega zaradi tega pobere najvišjo letališko pristojbino, prednost pri dodeljevanju slotov.

54. V zvezi s tem me trditev Portugalske republike, da je interes upravljavca, da se sloti dodelijo čim večjemu številu letalskih prevoznikov, ker zaradi tega pobere več letaliških pristojbin, ne prepriča. Ta trditev ne upošteva raznolikosti storitev – in s tem pristojbin – opisane v prejšnji točki.

55. Tretjič, možno je, da se upravljavec ne omeji na upravljanje letališke infrastrukture, temveč opravlja tudi druge dejavnosti, na primer je prisoten na trgu zagotavljanja storitev zemeljske oskrbe. Storitve zemeljske oskrbe, ki se razlikujejo od storitev, za katere se plačajo letališke pristojbine iz točke 53 teh sklepnih predlogov,[15] v skladu z opredelitvijo iz Direktive Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996 o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih Skupnosti[16] vključujejo med drugim pregledovanje vozovnic in potnih listov potnikov, natovarjanje in prevoz prtljage, čiščenje letala ali polnjenje rezervoarja z gorivom.[17] Storitve zemeljske oskrbe lahko letalskim prevoznikom zagotavlja upravljavec ali neodvisni ponudniki storitev. Letalski prevoznik si lahko take storitve zagotavlja tudi sam. Če je torej upravljavec prisoten na trgu zagotavljanja storitev zemeljske oskrbe, so letalski

11 — UL L 70, str. 11.

12 — Glej člen 2(4) Direktive 2009/12.

13 — Glej člen 10(1) Direktive 2009/12.

14 — Člen 10 Direktive 2009/12 med storitvami, pri katerih lahko upravljavec ponuja različno kakovost in obseg, omenja dajanje na razpolago terminalov in delov terminalov.

15 — Glej člen 1(4) Direktive 2009/12.

16 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 2, str. 496.

17 — Glej prilogo k Direktivi 96/67.

prevozniki njegove stranke ali konkurenti.[18] Lahko je torej zainteresiran za to, da ima letalski prevoznik, ki je njegova pomembna stranka, prednost pri dodeljevanju slotov ali da je letalski prevoznik, ki je njegov konkurent pri zagotavljanju storitev zemeljske oskrbe, pri dodeljevanju slotov obravnavan manj ugodno.[19]

56. Četrtič, upravljavec se lahko, če gre za javno podjetje ali podjetje v lasti države, nagiba k temu, da daje pri dodeljevanju slotov prednost nacionalnemu letalskemu prevozniku.[20] V tem primeru upravljavec ne ravna v lastnem interesu, temveč v interesu tretje osebe, nacionalnega prevoznika; zaradi tega ni nič manj dovzeten za to, da vpliva na koordinatorja.[21]

57. Zgoraj smo videli, da ima lahko upravljavec interes za dodelitev slotov. Ali je treba zanj kot upravljavca predpostavljati, da ima tak interes, ali pa mora Komisija v okviru tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti ta interes dokazati?

b) Dokazovanje interesa upravljavca

58. Na vprašanje iz prejšnje točke je treba po mojem mnenju odgovoriti, da je treba upravljavca šteti za zainteresirano stranko, ne da bi bilo treba preučiti, ali ima v obravnavanem primeru interes za dodelitev slotov.

59. Zdi se mi namreč, da se lahko dokazovanje interesa upravljavca za dodelitev slotov izkaže za težavno. Komisija bi morala za dokaz, da ima upravljavec v obravnavanem primeru interes za dodelitev slotov, dokazati, da je dejansko udeležen v kapitalu letalskega prevoznika, ki uporablja koordinirano letališče, da nekemu letalskemu prevozniku oddaja celoten terminal ali da je prisoten na trgu storitev zemeljske oskrbe. Če ima upravljavec v lasti celoten kapital letalskega prevoznika, se zdi očitno, da se mora šteti za zainteresirano stranko. Toda ali se mora šteti za tako, če ima na primer v lasti samo petino kapitala navedenega prevoznika? Če upravljavec oddaja terminal letalskemu prevozniku, se zdi

18 — Glej v zvezi s tem R. Papy, *L'aviation commerciale et le droit antitrust*, Presses universitaires d'Aix-Marseille, 2013, kjer je v točki 646 navedeno: „Po liberalizaciji zemeljske oskrbe [z Direktivo 96/67] se število upravljavskih letališč, ki se ukvarjajo z zemeljsko oskrbo, ni znatno spremenilo (v 15 državah članicah, ki so obstajale leta 1996). Tržni deleži ponudnikov zemeljske oskrbe, ki so podružnice upravljavcev letališč, so se zmanjšali, vendar so še vedno veliki. Zaradi teh razmer prihaja do potencialnih navzkrižij interesov, ki niso vsa navedena v Direktivi, zaradi česar bi lahko bila dodatno potrebna uporaba konkurenčnega prava. Omejitve konkurence se nanašajo hkrati na dostop do trga (neupravičena zavrnitev ponudnikov storitev), kakovost obratovalnih pogojev na trgu (dodelitev diskriminatornih krajev in površin za obratovanje) in stroške dostopa do trga (diskriminatorne pristojbine)."
Glej tudi Poročilo Komisije COM(2006) 821 final z dne 24. januarja 2007 o uporabi Direktive Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996, v katerem je v točki 16 navedeno: „V velikem številu držav članic ([…] Portugalska) je upravljavec letališča dejaven na trgu storitev zemeljske oskrbe tako, da opravlja storitve oskrbe in je tako neposredni tekmec izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in letalskim prevoznikom, ki te storitve opravljajo za tretje stranke. […] [N]a številnih večjih letališčih, na katerih se za opravljanje storitev zanima zadostno število izvajalcev storitev ali na katerih uporabniki letališč opravljajo tudi storitve oskrbe za tretje stranke, [so] organi upravljanja letališč dejavni na trgu tako, da opravljajo storitve oskrbe. Na številnih takih letališčih imajo močan položaj, kar tekmecu ali novemu ponudniku otežuje pridobitev (dodatnega) tržnega deleža."

19 — Glej v zvezi s tem sklep francoskega sveta za konkurenco št. 98-D-34 z dne 2. junija 1998 o stanju na področju konkurence na trgu storitev zemeljske oskrbe na letališču Orly ter na trgu območij in prostorov, potrebnih za dejavnosti letalskih družb, ki jim jih da na razpolago družba Aéroports de Paris na letališču Orly (na katerega se sklicuje R. Papy, navedeno zgoraj). V navedenem sklepu svet za konkurenco ugotavlja, da je družba Aéroports de Paris, upravljavec letališča Orly, s tem, da je letalskemu prevozniku TAT zavrnila odprtje novih linij na zahodnem terminalu letališča Orly in odobrila njihovo odprtje na južnem terminalu letališča Orly, zlorabila prevladujoč položaj (monopol), ki ga ima na trgu letališke infrastrukture na letališču Orly. Svet se med drugim opira na okoliščino, da je družba TAT na zahodnem terminalu letališča Orly sama izvajala zemeljsko oskrbo, na južnem terminalu letališča Orly pa ne, in je bila zato tam prisiljena uporabljati storitve zemeljske oskrbe, ki jih je zagotavljal upravljavec, „ker […] je bila družba TAT, ki je pri uporabi območja zahodnega terminala letališča Orly storitve zemeljske oskrbe za svoje lete izvajala z lastnim osebjem, ki ga je za to posebej usposobila, po selitvi na območje južnega terminala letališča Orly prisiljena [od družbe Aéroports de Paris] uporabljati izključno ekipe [družbe Aéroports de Paris] za zagotavljanje storitev upravljanja aviomostov […]; ker je s tem družbi TAT vsilila, da ni mogla uporabljati lastnega osebja, temveč je morala uporabljati storitve zemeljske oskrbe, ki jih sama ponuja na območju južnega terminala letališča Orly, je [družba Aéroports de Paris] družbo TAT obravnavala diskriminatorno".

20 — Prav tako kot se lahko upravljavec nagiba k temu, da nacionalnim prevoznikom daje diskriminatorne popuste pri pristojbinah za pristajanje (glej sodbo Portugalska/Komisija, C-163/99, EU:C:2001:189, točka 56: „Zdi se, da je sistem popustov ugodnejši za določene letalske družbe, v obravnavanem primeru dejansko za nacionalne letalske družbe").

21 — Glej v zvezi s tem Sklep Komisije 95/364/ES z dne 28. junija 1995 o postopku v skladu s členom 90(3) Pogodbe ES (UL L 216, str. 8), v katerem je v točki 17 navedeno: „V obravnavanem primeru […] [Régie des Voies Aériennes, upravljavec letališča Bruselj-Zaventem,] ne skuša ohranjati strank ali privabljati novih […], temveč država prek njega daje prednost določenemu podjetju, in sicer nacionalni družbi Sabena".

očitno, da ga je treba šteti za zainteresirano stranko. Toda ali se mora šteti za tako, če prevozniku oddaja samo nekatere dele terminala ali če ima kljub prisotnosti na trgu storitev zemeljske oskrbe na tem trgu samo majhen delež? Dokazovanje interesa upravljavca za dodelitev slotov pomeni, da je treba analizirati trg letališke infrastrukture in prodajne trge.

60. Poleg tega si v primeru, da upravljavec nima nobene koristi od dodelitve slotov, temveč samo daje prednost nacionalnemu prevozniku, s katerim ni povezan,[22] težko predstavljam, kako bi lahko Komisija dokazala, da ima upravljavec interes za dodelitev slotov. V takem primeru torej obstaja nevarnost, da se ne uporabi člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, čeprav smo videli, da lahko to privede do zlorab.

61. Zato bi lahko, če bi od Komisije zahtevali dokaz, da je upravljavec zainteresirana stranka, prišlo do tega, da se v primerih, ko je interes upravljavca za dodelitev slotov majhen (na primer ko ima majhen delež na trgu storitev zemeljske oskrbe) ali zgolj potencialen (kadar namerava nekemu letalskemu prevozniku oddajati celoten terminal), ne bi preučila funkcionalna ločitev od koordinatorja. Vendar se mi zdi, da je sistematično preverjanje funkcionalne ločenosti koordinatorja in upravljavca edino primerno za izpolnjevanje cilja Uredbe št. 95/93, in sicer dodeljevanje slotov po „nevtralnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih“,[23] kar pomeni, da mora biti „nevtralnost“ koordinatorja „nedvomna“.[24] Še toliko bolj je mogoče samo z njim izpolniti cilj Uredbe št. 793/2004, in sicer krepitev neodvisnosti koordinatorja s tem, da se ga postavi v „popolnoma neodvisen položaj“.[25]

62. V zvezi s tem naj omenim sodbo Komisija/Nemčija,[26] ki se mi zdi upoštevna, čeprav je bila izdana na drugem področju, in sicer v zvezi z obdelavo osebnih podatkov. Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov[27] v členu 28(1) določa, da države članice vzpostavijo organe, ki so odgovorni za spremljanje uporabe določb, s katerimi je prenesena Direktiva, na svojem ozemlju, in da ti organi „pri izvajanju nalog, ki so jim zaupane, delujejo popolnoma samostojno“. Sodišče je v sodbi Komisija/Nemčija razsojalo o nemški ureditvi, v skladu s katero je nadzorni organ pod nadzorom države, oziroma natančneje zadevne dežele. Poudarja, da „ima *lahko*“ njena vlada „interes, da ne upošteva določb o varstvu osebnih podatkov“, ker take podatke obdeluje sama, ker je zainteresirana za dostop do osebnih podatkov v posesti tretjih oseb, med drugim za davčne namene ali namene pregona, ali pa ker ima interes, da družb z velikim gospodarskim pomenom za deželo ne bi nadlegovali nadzorni organi.[28] Na podlagi tega ugotavlja, da zaradi nadzorstva dežele nadzorni organ svoje naloge ne izvaja povsem neodvisno, kakor zahteva člen 28(1) Direktive 95/46.[29]

22 — Glej točko 56 teh sklepnih predlogov.

23 — Glej drugo uvodno izjavo in člen 4(2)(c) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

24 — Glej peto uvodno izjavo Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

25 — Glej uvodno izjavo 6 Uredbe št. 793/2004.

26 — Sodba Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2010:125).

27 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355.

28 — Moj poudarek. Sodba Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2010:125), v kateri je v točki 35 navedeno: „Deželna vlada [ima lahko] interes, da ne upošteva določb o varstvu osebnih podatkov, kadar te podatke obdeluje zasebni sektor. Ta vlada je namreč sama lahko zainteresirana stranka pri tej obdelavi, če v njej sodeluje ali bi lahko sodelovala, na primer kot javno-zasebni partner ali v okviru javnih naročil z zasebnim sektorjem. Vlada ima lahko poseben interes, tudi če je zanjo nujno ali koristno, da pri izpolnjevanju nekaterih nalog, tudi za namene obdavčitve ali kazenskega pregona, dostopi do podatkovnih baz. Dalje lahko ista vlada pri uporabi teh določb daje prednost gospodarskim interesom določenih podjetij, ki so za deželo ali regijo gospodarsko pomembni“.

29 — Sodba Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2010:125) v kateri je v točki 36 navedeno: „Že samo tveganje, da lahko državni organi izvajajo politični vpliv na odločitve nadzornih organov, zadostuje, da je ovirano samostojno izvajanje nalog teh organov“.

63. Drugače povedano, v primeru, ki je podoben obravnavanemu – saj v Uredbi št. 95/93, kakor je bila spremenjena, niso opredeljene zainteresirane stranke, v Direktivi 95/46 pa ni navedeno natančno, od katerih oseb morajo biti nadzorni organi neodvisni – Sodišče meni, da je neodvisnost nadzornega organa ogrožena ne zato, ker ima dežela interes, da vpliva na nadzorni organ, temveč že zato, ker bi ga lahko imela. Ta rešitev je še pomembnejša, ker je generalni pravobranilec Mazák predlagal nasprotno: menil je, da bi morala Komisija predložiti dokaz o neuspešnosti nadzorstva ali o stalni praksi dežele, ki moti neodvisno izvajanje nalog nadzornega organa.[30]

64. Predlagam, da se v obravnavani zadevi uporabi podobno sklepanje, kot ga je Sodišče uporabilo v sodbi Komisija/Nemčija. Že to, da ima lahko neka oseba interes za dodelitev slotov, bi moralo zadostovati za to, da mora zadevna država članica zagotoviti funkcionalno ločenost te osebe in koordinatorja. Kar zadeva upravljavca, sem zgoraj dokazal, da ima lahko različne interese za dodelitev slotov. Ti interesi izhajajo iz tega, da je upravljavec, tako kot interesi dežele, ki jih Sodišče navaja v sodbi Komisija/Nemčija,[31] izhajajo iz tega, da je ta gospodarski subjekt ter davčni organ in organ pregona.

65. Zato mora ugotovitev, da je to zainteresirana stranka, po mojem mnenju izhajati že iz dejstva, da gre za upravljavca letališča.

66. V obravnavanem primeru člen 5(1) uredbe z zakonsko močjo št. 109/2008 družbo ANA opredeljuje kot upravljavca štirih zadevnih koordiniranih letališč. Zato ni pomembno, da se trditve Komisije nanašajo na opredelitev upravljavca kot zainteresirane stranke na splošno in ne na tako opredelitev upravljavca, obravnavanega v tej zadevi, in sicer družbo ANA.[32] To je treba že samo zaradi tega, ker je upravljavec, šteti za zainteresirano stranko v smislu člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

67. Zato mora Komisija, da bi dokazala, da Portugalska republika ne izpolnjuje obveznosti iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, dokazati, da ta ni zagotovila funkcionalne ločenosti med oddelkom DCNS in družbo ANA.

2. Funkcionalna ločenost dejavnosti koordinatorja

68. Naj spomnim, da se s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, zahteva, da država članica, odgovorna za koordinirano letališče, zagotovi neodvisnost koordinatorja tako, da se koordinator funkcionalno loči od katere koli posamezne zainteresirane stranke, in da je sistem financiranja koordinatorjevih dejavnosti tak, da zagotavlja neodvisni status koordinatorja.

69. Funkcionalna ločitev koordinatorja od zainteresiranih strank iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, bi se morala po mojem mnenju razumeti kot ločenost funkcij, se pravi dejavnosti. Poleg tega se drugi stavek člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, izrecno nanaša na „dejavnosti“ koordinatorja, ko se zahteva sistem financiranja „koordinatorjevih dejavnosti“, ki je tak, da zagotavlja njegovo neodvisnost. Podobno se je člen 4(2) Uredbe št. 95/93, preden je bil spremenjen z Uredbo št. 793/2004, nanašal na „dolžnosti“ koordinatorja: določal je, da mora biti koordinator „pri opravljanju svojih dolžnosti, določenih s to uredbo, neodvisen“. Zato je s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, državam članicam naloženo, da morajo zagotoviti, da so dejavnosti koordinatorja, kot so opredeljene v navedeni uredbi, med drugim

30 — Sklepni predlogi generalnega pravobranilca J. Mazáka v zadevi Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2009:694, točka 34): „Menim, da Komisija ni uresničila svojega dokaznega bremena. Ni dokazala odpovedi nadzorstva niti stalne prakse organov nadzorstva, ki bi pomenila zlorabo njihovih pristojnosti in s tem motenje popolnoma neodvisnega izvajanja nalog, zaupanih nadzornim organom pri varstvu osebnih podatkov“.

31 — Sodba Komisija/Nemčija (C-518/07, EU:C:2010:125).

32 — Razen utemeljitve v zvezi s privatizacijo družbe ANA, omenjene v točki 33 teh sklepnih predlogov, ki pa ne pojasni, zakaj družba ANA po privatizaciji še naprej izvaja koordinacijo.

dodeljevanje slotov letalskim prevoznikom in nadzorovanje upoštevanja teh slotov teh letalskih prevoznikov,[33] ločene od dejavnosti zainteresiranih oseb. Posebej dejavnosti koordinatorja morajo biti ločene od dejavnosti upravljavca koordiniranega letališča, naj gre za upravljanje letališke infrastrukture ali druge dolžnosti, ki jih lahko opravlja, na primer zagotavljanje storitev zemeljske oskrbe.

70. Uredba št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne navaja ničesar glede meril v zvezi s funkcionalno ločenostjo.

71. Čeprav se s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne zahteva, da je koordinator druga pravna oseba kot zainteresirane stranke, bi bilo treba, če je država članica tak subjekt vzpostavila, po mnenju Komisije to upoštevati pri presoji funkcionalne ločenosti. V obravnavanem primeru je DCNS oddelek družbe ANA, osebje in prostori oddelka DCNS pa so osebje in prostori družbe ANA. Poleg tega, ker je ANA delniška družba, njen upravni odbor v skladu s členoma 405 in 406 portugalskega zakonika o gospodarskih družbah upravlja dejavnosti družbe, vključno z dejavnostmi oddelka DCNS. Po mnenju Komisije torej ni funkcionalne ločenosti med oddelkom DCNS in družbo ANA.

72. Zdi se mi, da se z Uredbo št. 95/93, kakor je bila spremenjena, s tem ko se zahteva samo ločenost dejavnosti, ne zahteva pravna ločenost, se pravi, da je državam članicam prepuščena odločitev o tem, ali naj se ustanovi posebna pravna oseba za opravljanje funkcije koordinatorja. To vprašanje bom spodaj na kratko preučil in nato po analogiji s sodno prakso Sodišča na drugih področjih predlagal merila za presojo funkcionalne ločenosti. Nato bom obravnaval neodvisen sistem financiranja, ki je izrecno določen v členu 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, da bi ugotovil, ali ga je treba šteti za merilo funkcionalne ločenosti ali za samostojno zahtevo.

a) Ustanovitev posebnega pravnega subjekta

73. Zdi se mi nesporno, da se s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, državam članicam ne nalaga, da morajo ustanoviti poseben pravni subjekt, odgovoren za dodeljevanje slotov.

74. Če bi bil namen zakonodajalca Unije, da naloži ustanovitev posebnega pravnega subjekta, bi to navedel izrecno, tako kot na drugih področjih.[34] Poleg tega predlog Komisije o „institucionalni ločitvi“ med koordinatorjem in zainteresiranimi strankami,[35] oblikovan v okviru pripravljalnih dokumentov za Uredbo št. 793/2004, ni bil sprejet.

33 — Glej člen 4, od (5) do (8), Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena.

34 — Glej zlasti Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2001/14/ES z dne 26. februarja 2001 o dodeljevanju železniških infrastrukturnih zmogljivosti, naložitvi uporabnin za uporabo železniške infrastrukture in podeljevanju varnostnega spričevala (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 5, str. 404), s katere členom 14(2) se zahteva, da je upravljavec infrastrukture „*pravno*, organizacijsko in pri odločanju neodvisen od vseh prevoznikov v železniškem prometu“ (moj poudarek). Sodišče je v zadevi, katere predmet je bila neodvisnost Direction des circulations ferroviaires, organa, odgovornega za dodeljevanje vlakovnih poti, presodilo, da francoska ureditev ne zagotavlja pravne neodvisnosti navedenega organa, ker je bil to oddelek prevoznika v železniškem prometu Société nationale des chemins de fer français: med drugim je poudarilo, da ta „nima pravne osebnosti, ločene od [Société nationale des chemins de fer français]“ (sodba Komisija/Francija (C-625/10, EU:C:2013:243, točka 52)).
Glej tudi Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 349), katere člen 3(2) določa, da „[d]ržave članice zajamčijo neodvisnost nacionalnih regulativnih organov tako, da zagotovijo njihovo *pravno ločenost* in funkcijsko neodvisnost od vseh organizacij, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja, opremo ali storitve“ (moj poudarek).
Nazadnje glej Direktivo 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 211), katere člen 10(1) določa, da „[č]e je upravljavec prenosnega omrežja sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, vsaj *glede pravne oblike*, organizacije in sprejemanja odločitev“ (moj poudarek).

35 — Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 95/93, ki ga je Komisija vložila 22. junija 2001, COM(2001) 335 final (UL C 270, str. 131). Glej člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, v skladu s katerim država članica zagotovi, da „se v primeru koordiniranega letališča dejanska neodvisnost koordinatorja poleg tega zagotovi z *institucionalno* in finančno ločitvijo od katere koli posamezne zainteresirane stranke“ (moj poudarek).

75. Poleg tega smo videli, da Komisija ne trdi, da bi moral koordinator biti poseben pravni subjekt. To je tudi stališče, ki ga je zavzela v Sporočilu iz leta 2008. [36]

76. Torej za presojo, ali Portugalska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ni pomembno, da DCNS ni pravna oseba. [37]

b) Merila za funkcionalno ločenost

77. Za določitev meril za funkcionalno ločenost lahko sodna praksa v zvezi s členom 28(1) Direktive 95/46 [38] da nekaj koristnih napotkov za obravnavano zadevo. Med merili, ki jih Sodišče upošteva pri ugotavljanju, ali nacionalni nadzorni organ deluje povsem neodvisno v smislu člena 28(1) Direktive 95/46, so: navodila tretje osebe (države), ki zavezujejo nacionalni nadzorni organ, [39] hierarhična povezava med osebjem nadzornega organa in državo, ki omogoča, da ta nadzoruje dejavnosti tega osebja in da po potrebi prepreči njihovo napredovanje, [40] okoliščina, da osebje nacionalnega nadzornega organa sestavljajo samo zvezni uradniki, se pravi, da je prepleten z zvezno upravo, [41] in možnost, da se mandat nacionalnega nadzornega organa predčasno prekine. [42]

78. Sodišče je uporabilo podobna merila za presojo, ali je bil organ, odgovoren za izdajanje odobritev tipa telekomunikacijske terminalne opreme, v skladu s členom 6 Direktive 88/301 „neodvisen“ [43] (osebje, sestavljeno iz članov tretjih zainteresiranih oseb), [44] in za presojo, ali organ, pristojen za izdajo mnenja o okoljskem vplivu načrta, izpolnjuje zahtevo po „funkcionalni ločenosti“ (ima lastna administrativna sredstva in osebje). [45]

79. Zdi se mi, da bi lahko merila iz točk 77 in 78 teh sklepnih predlogov uporabili pri presoji funkcionalne ločenosti koordinatorja iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena. Težko namreč razumem, kako bi lahko bil koordinator neodvisen, če od zainteresirane stranke prejema zavezujoča navodila, če nima lastnega osebja ali če obstaja hierarhična povezava med tem

36 — Glej točko 9 teh sklepnih predlogov. V Sporočilu iz leta 2008 je opredeljeno, da funkcionalna ločitev „med drugim“ pomeni, da koordinator „deluje neodvisno“ od upravljavca, letalskih prevoznikov ali ponudnikov storitev, ki uporabljajo zadevno letališče, da „od navedenih ne prejema navodil niti ni zavezan, da jim poroča“, vendar ni niti besede o ustanovitvi posebnega pravnega subjekta.

37 — Res je, da Sodišče razlaga, da je s členom 6 Direktive Komisije z dne 16. maja 1988 o konkurenci na trgih za telekomunikacijsko terminalsko opremo (88/301/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 25), ki določa, da odobritev tipa telekomunikacijske terminalske opreme izvaja „organ, neodvisen“ od javnih ali zasebnih podjetij, ki ponujajo blago ali storitve v telekomunikacijskem sektorju, prepovedano, da bi izdajanje takih odobritev tipa zaupali oddelku ministrstva za pošto in telekomunikacije, ker je to med drugim odgovorno tudi za obratovanje sistema (sodba Taillandier (C-92/91, EU:C:1993:854, točka 15)). Vendar poleg tega, da navedena določba omenja neodvisen „organ“ tam, kjer se člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, omejuje na zahtevo po „neodvisnosti“ koordinatorja, bi bila taka razlaga v nasprotju s pripravljalnimi dokumenti za Uredbo št. 793/2004, navedenimi v točki 74 teh sklepih predlogov.

38 — Glej točko 62 teh sklepnih predlogov. Res je, da se v nasprotju s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, z navedeno določbo ne zahteva funkcionalna ločenost organov za nadzor obdelave osebnih podatkov. Vendar je omenjeno „popolnoma neodvisno“ izvajanje nalog teh organov, kar spominja na člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, v skladu s katero je funkcionalna ločitev koordinatorja samo sredstvo za zagotovitev njegove neodvisnosti. Dejansko mora država članica zagotoviti „neodvisnost koordinatorja […] *tako*, da se koordinator funkcionalno loči od katere koli posamezne zainteresirane stranke“ (moj poudarek).

39 — Sodbi Komisija/Avstrija (C-614/10, EU:C:2012:631, točka 42) in Komisija/Madžarska (C-288/12, EU:C:2014:237, točka 52).

40 — Sodba Komisija/Avstrija (C-614/10, EU:C:2012:631, točke od 48 do 51).

41 — Sodba Komisija/Avstrija (C-614/10, EU:C:2012:631, točka 61).

42 — Sodba Komisija/Madžarska (C-288/12, EU:C:2014:237, točka 55).

43 — Glej opombo št. 37 teh sklepnih predlogov.

44 — Sodba Tranchant (C-91/94, EU:C:1995:374) v kateri je v točki 21 navedeno, da je bil direktor laboratorija, odgovornega za opravljanje preskusov pred izdajo odobritve tipa za telekomunikacijsko terminalsko opremo, uslužbenec družbe France Télécom, upravljavca telekomunikacijskega omrežja.

45 — Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 6, str. 157) v členu 6(3) določa, da morajo države članice določiti organe, s katerimi se je treba posvetovati glede vpliva nekaterih načrtov in programov na okolje. Čeprav se z navedeno določbo ne zahteva, da so ti organi neodvisni, niti da so funkcionalno ločeni od tistih, ki take načrte pripravljajo, je Sodišče tako zahtevo uvedlo. Presodilo je, da mora biti, če je v skladu s predpisi države članice isti organ hkrati odgovoren za oblikovanje načrta in podajanje mnenja o njegovih vplivih na okolje, v njegovem okviru organizirana „funkcionalna ločitev“. Sodišče je to funkcionalno ločitev opredelilo, kot da to „še zlasti pomeni, da ima [zadevni organ] svoja administrativna sredstva in svoje osebje“ (sodba Seaport (NI) in drugi (C-474/10, EU:C:2011:681, točka 42)).

osebjem in zainteresirano stranko. Upoštevati je treba tudi druga merila, med drugim po potrebi okoliščino, da je koordinator pravna oseba. Čeprav Uredba št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne zahteva ustanovitve posebnega pravnega subjekta, ni tak element, tako kot trdi Komisija, nič manj pomemben za presojo neodvisnosti koordinatorja.

c) Neodvisen sistem financiranja

80. Kar zadeva neodvisen sistem financiranja, ki je izrecno določen v členu 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena – ali gre za merilo za presojo funkcionalne ločenosti koordinatorja ali za samostojen pogoj poleg funkcionalne ločenosti?

81. Če je treba neodvisen sistem financiranja šteti za samostojen pogoj, je treba ugotoviti kršitev člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ker koordinator ni finančno neodvisen, čeprav izpolnjuje zahtevo po funkcionalni ločitvi od zainteresiranih strank, opredeljeno glede na merila iz točk od 77 do 79 teh sklepnih predlogov. Če pa je neodvisno financiranje samo eno od meril za funkcionalno ločenost, ni mogoče ugotoviti kršitve člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, samo zato, ker koordinator ni finančno neodvisen.

82. Menim, da je treba obstoj neodvisnega sistema financiranja šteti samo za merilo za funkcionalno ločenost koordinatorja.

83. Obeh stavkov iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, namreč ne povezuje noben priredni veznik. Nič v besedilu navedene določbe torej ne nakazuje na to, da je drugi stavek, v katerem je navedena zahteva po neodvisnem sistemu financiranja, dodan prvemu, s katerim se od držav članic zahteva, da zagotovijo funkcionalno ločitev med koordinatorjem in zainteresiranimi strankami.

84. Poleg tega opozarjam, da je Komisija v okviru pripravljalnih dokumentov za Uredbo št. 793/2004 predlagala spremembo člena 4(2) Uredbe št. 95/93, tako da bi ta določal, da se „dejanska neodvisnost koordinatorja poleg tega zagotovi z institucionalno *in finančno* ločitvijo od katere koli posamezne zainteresirane stranke“ in da mora država članica zagotoviti „zadostno razpoložljivost sredstev, tako da financiranje dejavnosti koordiniranja ne vpliva na njegovo neodvisnost“.[46] Ekonomsko-socialni odbor je poudaril, da „morajo države članice koordinatorjem kriti stroške na tak način, da lahko ti svobodno izvajajo svoj mandat in spoštujejo načela, ki so zanje določena“.[47] Vendar ti predlogi niso bili sprejeti. Člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne določa, da se stroški koordinatorju povrnejo (da se mu „krijejo stroški“, kot se je izrazil Ekonomsko-socialni odbor), in še manj, da mora imeti lasten proračun.

85. Iz pripravljalnih dokumentov torej izhaja, da države članice niso obvezane koordinatorju dati na razpolago zadostna sredstva za kritje stroškov delovanja. In zdi se mi, da tudi ne obstaja obveza, da mu zagotovijo *ločen* proračun, saj je zakonodajalec Unije zavrnil zahtevo po finančni *ločitvi* koordinatorja. V teh okoliščinah bi bilo po mojem mnenju neupravičeno šteti, da je neodvisen sistem financiranja samostojna zahteva, saj države članice ohranijo znaten manevrski prostor glede tega, na kakšen način bodo zagotovile tako financiranje. Ta manevrski prostor je med drugim tako širok, da dopušča, da koordinatorju ne dajo zadostnih sredstev za kritje stroškov delovanja, kar pa se vendar zdi nujni pogoj za njegovo neodvisnost.

46 — Glej opombo št. 35 teh sklepnih predlogov (moj poudarek).

47 — Mnenje Ekonomsko-socialnega odbora z dne 20. marca 2002 o „Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe št. 95/93“ (UL C 125, str. 8), točki 4.5.2.1 in 5.2.

86. V zvezi s tem poudarjam, da se za Sporočilo iz leta 2008, ki omenja ločeno računovodstvo koordinatorja ter poseben proračun in razpršenost virov financiranja,[48] nikakor ne bi smelo šteti, da nalaga take obveznosti državam članicam. Pravna podlaga Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, je namreč člen 84(2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, s katerim je bila Svetu dodeljena pristojnost, da s kvalificirano večino sprejme določbe na področju letalstva. Samo Svet je bil torej pristojen, da državam članicam naloži obveznosti, ki niso določene v Uredbi št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne pa Komisija s sporočilom.

87. Poleg tega se zdi, da to ni bil namen Komisije. V uvodu Sporočila iz leta 2008 je namreč navedeno, da je njegov cilj samo „pojasniti stališče Komisije“.[49] Poleg tega Komisija pogojno omenja vodenje ločenega računovodstva koordinatorja ter poseben proračun in financiranje z različnih strani.[50]

88. Na koncu opozarjam, da Sporočilo iz leta 2008 ni bilo objavljeno v *Uradnem listu Evropske unije*, da je bilo sprejeto štiri leta po Uredbi št. 793/2004 in da je Komisija sicer 1. decembra 2011 vložila predlog, v katerem je delno povzeta vsebina Sporočila iz leta 2008, vendar na njegovi podlagi do zdaj Uredba št. 95/93 še ni bila spremenjena.[51]

89. Komisija se torej ne more dejansko opreti na Sporočilo iz leta 2008, da bi dokazala, da Portugalska republika ni izpolnila svojih obveznosti.[52]

d) Uporaba v obravnavanem primeru

90. Po mojem mnenju Komisija ni dokazala, da med oddelkom DCNS in družbo ANA ni funkcionalne ločenosti.

91. Seveda okoliščina, da je DCNS oddelek družbe ANA in ne poseben subjekt, ki bi bil pravna oseba, ne govori v prid njegovi neodvisnosti. Isto velja za okoliščino, da oddelek DCNS v celoti financira družba ANA, saj pristojbina za dodelitev slotov, določena v členu 11 uredbe z zakonsko močjo št. 109/2008, ni bila uvedena, in da družba ANA odobri njegov proračun.

92. Vendar je treba ta elementa tehtati glede na okoliščino, da ima oddelek DCNS lastno osebje in da Komisija ni dokazala, da lahko družba ANA posega v dodeljevanje slotov.

93. Prvič, Komisija ne izpodbija tega, da ima oddelek DCNS lastno osebje, ki se ukvarja izključno z dejavnostmi v zvezi z dodeljevanjem slotov. Predložila ni nobenih dokazov o tem, da obstaja hierarhična povezava med osebjem oddelka DCNS in osebjem družbe ANA, da na primer vodstvo družbe ANA odloča o napredovanju osebja oddelka DCNS ali mu lahko nalaga sankcije. Edina utemeljitev Komisije v zvezi s tem se nanaša na neobstoj „kitajskega zidu“ med oddelkom DCNS in

48 — Glej točko 9 teh sklepnih predlogov.

49 — Glej Sporočilo iz leta 2008, Uvod, str. 3. Glej tudi Sklepne ugotovitve Sporočila iz leta 2008, str. 8, v katerih je navedeno, da „bo Komisija v okviru spremljanja preučila, ali je treba pripraviti predlog sprememb Uredbe“.

50 — Glej Sporočilo iz leta 2008, točka 1, str. 4: „[k]oordinator [*bi*]*mora[l*] zato voditi ločene račune in proračune ter pri financiranju svojih dejavnosti ne sme biti odvisen zgolj od organa za upravljanje letališča, ponudnika storitev ali posameznega letalskega prevoznika“ (moj poudarek).

51 — Predlog Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih dodeljevanja slotov na letališčih Evropske unije (prenovitev), 1. december 2011, COM(2011) 827 final. S predlogom Komisije se v člen 4(2)(b) Uredbe št. 95/93 (ki postane člen 5(3)(c)) uvaja nova alinea:
„Financiranje iz točke c) zagotovijo letalski prevozniki, ki izvajajo svoje storitve na koordiniranih letališčih, in letališča, da se zagotovi pravična porazdelitev finančnega bremena med vse zainteresirane stranke in prepreči, da bi bilo financiranje odvisno predvsem od ene same zainteresirane stranke. Države članice zagotovijo, da ima koordinator vedno na voljo potrebne finančne, človeške, tehnične in materialne vire ter strokovno podporo“.

52 — Glej v zvezi s tem sodbo Komisija/Nemčija (C-556/10, EU:C:2013:116, točka 62) in sklepne predloge generalnega pravobranilca N. Jääskinena v zadevi Komisija/Nemčija (C-556/10, EU:C:2012:528, točka 60).

družbo ANA, se pravi notranje organizacije v družbi ANA, ki bi preprečevala izmenjavo zaupnih informacij med oddelkom DCNS in drugimi oddelki družbe ANA. Taka utemeljitev ni prepričljiva, saj ne razumem dobro, kako bi lahko zahteva po „kitajskem zidu“ izhajala iz člena 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ki nikjer ne omenja osebja koordinatorja.

94. Drugič, Komisija ni dokazala, da lahko družba ANA daje navodila oddelku DCNS. Za ta namen se ne more zadovoljiti s splošnimi določbami portugalskega prava gospodarskih družb, v skladu s katerimi upravni odbor katere koli delniške družbe, kot je ANA, vodi dejavnosti družbe, vključno z oddelki, ter pregleduje letno poročilo in letne računovodske izkaze družbe, vključno z ločenim računovodstvom oddelka DCNS. Zdi se mi, da trditev, da oddelek DCNS in družba ANA nista funkcionalno ločena, ker upravni odbor družbe ANA vodi dejavnosti družbe, dejansko pomeni isto kot trditev, da ni funkcionalne ločitve, ker je DCNS oddelek delniške družbe ANA. Ker s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, državam članicam ni naložena pravna ločitev med koordinatorjem in zainteresiranimi strankami, temveč samo funkcionalna ločitev, utemeljevanje Komisije ne more biti ustrezno.[53]

95. V zvezi s tem poudarjam, da Komisija ni preučila procesa odločanja v oddelku DCNS, ni poskušala izvedeti, ali vodstveni organi tega oddelka obveščajo vodstvene organe družbe ANA in se z njimi posvetujejo pred sprejemanjem odločitev, ali lahko prejemajo od družbe ANA navodila glede posameznih primerov, splošne smernice ali kakršno koli usmeritev. Taka preučitev bi bila še toliko bolj potrebna, ker Portugalska republika v odgovoru na tožbo in dupliki trdi, da odločitve oddelka DCNS niso podvržene ne presoji ne odobritvi upravnega odbora družbe ANA.

96. Tretjič, ni sporno, da ima oddelek DCNS ločeno računovodstvo. Člen 5(2) uredbe z zakonsko močjo št. 109/2008 to izrecno določa.[54]

97. Kar zadeva okoliščino, da je Portugalska republika ob privatizaciji družbe ANA napovedala ustanovitev neodvisnega subjekta, ki bo odgovoren za dodeljevanje slotov, opozarjam, da je bil sklep o privatizaciji družbe ANA po eni strani sprejet samo en mesec pred obrazloženim mnenjem[55] in da se zdi, da je bila privatizacija izvedena en mesec po tem obrazloženem mnenju,[56] ter da mora Portugalska republika po drugi, če ne želi prenesti dejavnosti koordiniranja na zasebno podjetje, česar ji Uredba št. 95/93, kakor je bila spremenjena, ne prepoveduje, za ta namen ustanoviti nov subjekt, ko privatizira upravljavca, katerega oddelek je bil koordinator.

98. Nazadnje, res je, da Portugalska republika na vprašanje na obravnavi ni znala pojasniti, po kakšnem postopku in na kakšen način se določi koordinator. Vendar poleg tega, da Komisija tega vprašanja ni načela ne v tožbi ne v repliki, poudarjam, da ti elementi spadajo na področje uporabe člena 4(1) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, s katerim je državam članicam naloženo, da zagotovijo, da se za koordinatorja imenuje usposobljena oseba, in ne na področje uporabe člena 4(2) te uredbe. Toda Komisija Portugalski republiki očita samo, da ni izpolnila obveznosti iz odstavka 2: nikjer ne omenja odstavka 1.

99. Zato Komisija ni dokazala, da Portugalska republika ni izpolnila obveznosti, ki jo ima v skladu s členom 4(2)(b) Uredbe št. 95/93, kakor je bila spremenjena, da zagotovi koordinatorjevo neodvisnost od upravljavca koordiniranih letališč.

53 — Glej v zvezi s tem sodbo Komisija/Francija (C-625/10, EU:C:2013:243, točka 67).

54 — Glej točko 13 teh sklepnih predlogov.

55 — Sklep o privatizaciji družbe ANA je bil sprejet 28. decembra 2012, obrazloženo mnenje pa 25. januarja 2013. Glej točki 15 in 20 teh sklepnih predlogov.

56 — Po trditvah Komisije je do prenosa prišlo 21. februarja 2013.

VI – Predlog

100. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj:

1) kot nedopustna zavrže zahtevka Portugalske republike, naj Sodišče ugotovi, da obstoječi portugalski koordinator izpolnjuje zahteve glede funkcionalne neodvisnosti iz člena 4(2)(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 95/93 z dne 18. januarja 1993 o skupnih pravilih dodeljevanja slotov na letališčih Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 793/2004 z dne 21. aprila 2004, in da Portugalska republika izpolnjuje obveznosti, ki jih ima v skladu s pravom Unije;

2) zavrne tožbo;

3) Evropski komisiji naloži plačilo stroškov.